

สรุปคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓๑/๒๕๔๓

วันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีพลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ (ผู้ถูกร้อง) ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ร้อง) กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ยื่นเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ยื่นเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๐ และกรณีเข้ารับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ยื่นเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๑ โดยได้แสดงรายการหนี้สินในบัญชี ๓ ครั้ง รายการเดียวกันและยอดเงินกู้เท่าเดิม คือ รายการกู้ยืมเงินจากบริษัท เอ เอ เอส ออโต้ เซอร์วิส จำกัด ยอดเงินกู้รวม ๔๕ ล้านบาท ตามสัญญากู้ยืม ๓ ฉบับ คือ สัญญากู้ยืมลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๐ จำนวน ๒๐ ล้านบาท วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๐ จำนวน ๑๕ ล้านบาท และวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๐ จำนวน ๑๐ ล้านบาท ต่อมา ระหว่างวันที่ ๑๕-๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ สภาผู้แทนราษฎรมีการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีทั้งคณะ ผู้ถูกร้องเป็นรัฐมนตรีคนหนึ่งที่ถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจด้วย ฝ่ายค้านได้หยิบยกเอาบัญชี ๓ ที่ยื่นดังกล่าวมาอภิปรายในประเด็นว่า หนี้สินจำนวน ๔๕ ล้านบาทเป็นเท็จ หลังจากนั้น กลุ่มพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพของประชาชนนำข้อมูลจากการอภิปรายไม่ไว้วางใจทำเป็นหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอให้ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง คณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการตรวจสอบความถูกต้องและ ความมีอยู่จริงของรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องแล้ว และซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) พิจารณารายงานแล้วเห็นว่าสัญญากู้ยืมเงินระหว่างผู้ถูกร้องกับบริษัท เอ เอ เอส ๓ จำนวน ๓ สัญญา รวม ๔๕ ล้านบาท ที่ผู้ถูกร้องแสดงในบัญชี ๓ ครั้งนั้น จึงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ กู้ยืมเงินจากบริษัท เอ เอ เอส ๓ จำนวน ๔๕ ล้านบาท ตามสัญญากู้ยืมทั้ง ๓ ฉบับจริง คณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) ยังมีมติเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๓ ด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ ๕ เสียงว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชี ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ และเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย

๒. ประเด็นวินิจฉัยเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญได้รับเรื่องไว้ดำเนินการ เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๓ แล้วแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเป็นหนังสือ และออกนั่งพิจารณาเพื่อฟังคำแถลงของคู่กรณีเมื่อวันที่ ๑๘-๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ฟังคำเบิกความของพยาน เมื่อวันที่ ๗ วันที่ ๒๒ และวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๓ และให้คู่กรณีแถลงการณ์ด้วยวาจาสรุปปิดคดี เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๓ โดยคู่กรณีได้ยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีเป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญได้เปิดโอกาสให้คู่กรณีทั้ง ๒ ฝ่าย นำพยานหลักฐานและพยานบุคคลมาเบิกความ มีการซักถามพยานโดยฝ่ายที่อ้างพยาน การซักค้านพยานโดย

คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง และการซักถามพยานเพิ่มเติมในประเด็นที่มีการซักค้าน ในการนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) มอบหมายให้นายกล้าณรงค์ จันทิก เลขานุการคณะกรรมการ ป.ป.ช. และนายสุนทร เบ็ญจนิรัตน์ เลขานุการประธานคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช.อีก ๑ คน เป็นผู้แทนในการ แลกเปลี่ยน ตอบข้อซักถาม ซักค้าน และดำเนินการอื่นๆ ในกระบวนการพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ ส่วน ผู้ถูกร้องแต่งตั้งทนายความ ๓ คน ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลรัฐธรรมนูญ โดยอ้างพยานบุคคลที่จะ มาให้การเบิกความต่อศาลรัฐธรรมนูญจำนวน ๑๔ ปาก ศาลรัฐธรรมนูญ เปิดโอกาสให้พยานฝ่ายผู้ถูกร้อง เบิกความได้อย่างเต็มที่ ปรากฏว่าผู้ถูกร้องนำพยานมาเบิกความ ต่อศาลได้ ๑ ปาก ก็แสดงว่าหมดพยาน ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยประเด็นปัญหาข้อกฎหมาย ที่ผู้ถูกร้องยกขึ้นต่อผู้ร่วม ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า คำวินิจฉัยของผู้ร้องเกิดจากการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วย กฎหมายของคณะทำงานของผู้ร้อง ซึ่งมีข้อบกพร่อง ๖ ประการ

ประเด็นที่ ๒ ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า นายกล้าณรงค์ ฯ เป็นพยานเพียงปากเดียวที่เบิกความต่อ ศาลมีลักษณะเป็นพยานบอกเล่า รับฟังไม่ได้ รวมทั้ง นายกล้าณรงค์ ฯ ในฐานะเป็นตัวแทนของผู้ร้องไม่น่า พยานมาสืบให้ครบถ้วนตามประเด็นที่กล่าวหา จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญเพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้วเห็นว่าตามประเด็นที่หนึ่งผู้ร้องเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด จึงมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐาน ที่เกี่ยวข้องจากบุคคลหรือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ รวมทั้งขอให้หน่วยราชการ หน่วยงานรัฐ ดำเนินการใดๆ เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้ นอกจากนี้ ยังมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ผู้ร้องมอบหมายได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๔) และวรรคสอง ประกอบ มาตรา ๑๔๖ และมาตรา ๒๖๕ การที่ผู้ร้องแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำการพิจารณาสอบสวนในคดีนี้ แม้จะมี กรรมการ ป.ป.ช. รวมอยู่ด้วยเพียง ๒ คน เมื่อผลการสอบสวนของคณะทำงานของผู้ร้องเป็นอย่างไรแล้ว ผู้ ร้องซึ่งเป็นผู้แต่งตั้งคณะทำงานดังกล่าว จะนำผลการสอบสวนมาพิจารณาหรือไม่ อย่างไร เป็นอำนาจของผู้ ร้องที่จะใช้ดุลพินิจวินิจฉัย ซึ่งประเด็นนี้ ผู้ร้องได้ชี้แจงเพิ่มเติมต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้วว่า เหตุผลของ คณะทำงานของผู้ร้อง ผู้ร้องมิได้รับฟังหรือเชื่อทั้งหมด แต่จะรับฟังเฉพาะในส่วนที่ผู้ร้องลงชื่อเป็นหลักฐาน ส่งต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ประเด็นต่อมาที่ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า นายกล้าณรงค์ ฯ เป็นพยานบอกเล่า คำเบิกความจึงรับฟัง ไม่ได้ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้ผู้ร้องเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ มีอำนาจเสนอเรื่องให้ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ โดยมีสำนวนสอบสวนเป็นพยานหลักฐาน ประกอบคำร้อง หลังจากยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ผู้ร้องมีหนังสือถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ มอบหมายให้นายกล้าณรงค์ จันทิก เลขานุการคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับพวกอีก ๔ คน เป็นผู้แทนในการ แลกเปลี่ยน ตอบข้อซักถาม ซักค้าน และดำเนินการอื่นๆ ในกระบวนการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ นายก ล้าณรงค์ ฯ กับพวก จึงอยู่ในฐานะผู้แทน ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้องซึ่งเป็นคู่กรณีไม่ใช่พยานของผู้ร้อง คำ

แถลงของนายก้านรงค์ ฯ จึงมิใช่คำให้การพยาน และนายก้านรงค์ ฯ มิได้ให้การว่ารู้เห็นเกี่ยวกับการกระทำของผู้ร้อง การปฏิบัติหน้าที่ของนายก้านรงค์ ฯ จึงมิใช่พยานบอกเล่า นอกจากนี้ ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ว่า การสอบสวนของผู้ร้องไม่ชอบ เพราะการสอบสวนพยานมีลักษณะเป็นการกระทำที่ขัดกับรัฐธรรมนูญ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องเป็นองค์การตามรัฐธรรมนูญ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงรวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงย่อมมีวิธีการในการดำเนินการตามกรอบที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายให้อำนาจไว้ เมื่อผู้ร้องเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย โดยจะพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นที่รัฐธรรมนูญกำหนดขอบเขตและให้อำนาจไว้เท่านั้น ส่วนข้อโต้แย้งที่ผู้ถูกร้องยกขึ้นอ้างประกอบว่าผู้ร้องไม่มีอำนาจยื่นคำร้องคดีนี้ เพราะคดีนี้เป็นคดีปกครอง ซึ่งองค์กรของรัฐใช้อำนาจต่อประชาชน ต้องใช้หลักความชอบด้วยกฎหมายเป็นหลักการสำคัญในการวินิจฉัยว่า การใช้อำนาจของผู้ร้องในการสอบสวน การวินิจฉัย และการยื่นคำร้องต่อศาล ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้น เห็นว่าเป็นเหตุผลที่ไม่ถูกต้อง เพราะผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ผู้ร้องมีอำนาจเสนอเรื่องของผู้ถูกร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนี้ จึงเป็นคดีรัฐธรรมนูญ อยู่ในเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัยได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้เป็นปัญหาข้อเท็จจริง ดังนั้น ก่อนที่จะวินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นดังกล่าว จึงกำหนดประเด็นพิจารณาเป็น ๓ ประเด็น คือ

๑. ผู้ถูกร้องมีหนี้เงินกู้ จำนวน ๔๕ ล้านบาท จริงหรือไม่ ประเด็นที่พิจารณานี้ มีข้อพิจารณา เช่น

(๑) การกู้ยืมเงินระหว่างผู้ถูกร้องกับนายเกษนันทร์ พลาฤทธิ์

(๒) การกู้ยืมเงินระหว่างนายเกษนันทร์ พลาฤทธิ์ กับนายทรงชัย อัจฉริยศิริฤ

ชัยจำนวน ๔๑ ล้านบาท

(๓) การส่งมอบและรับมอบเงินระหว่างนายเกษนันทร์ ฯ กับ ผู้ถูกร้อง

จำนวน ๔๕ ล้านบาท

(๔) การส่งมอบเงินระหว่างนายเกษนันทร์ ฯ กับ นายทรงชัย ฯ จำนวน ๓

ล้านบาท เป็นค่าดอกเบี้ยเงินกู้ ฯลฯ

๒. ผู้ถูกร้องนำเงินกู้ จำนวน ๔๕ ล้านบาท ไปซื้อหุ้นบริษัท รอยัล ลานนาทาวเวอร์ จำกัด จริงหรือไม่

๓. มีการโอนหนี้ของผู้ถูกร้อง จำนวน ๔๕ ล้านบาท จากเจ้าหนี้เดิมที่เป็นกรรมการ

๓ คน ไปเป็นของ บริษัท เอ เอ เอส ออโต้ เซอร์วิส จำกัด จริงหรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาพยานหลักฐานต่างๆ ทั้งที่เป็นพยานเอกสารและพยานบุคคลที่ คู่กรณีทั้งสองฝ่ายนำสืบโดยละเอียดรอบคอบเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายแล้ว ในที่สุดคณะ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีความเห็นว่า พยานหลักฐานที่ฝ่ายผู้ถูกร้องนำสืบทั้ง ๓ ประเด็นดังกล่าว นั้น โดย สรุปลแล้วเห็นว่า ไม่มีน้ำหนัก ไม่น่าเชื่อถือ และรับฟังไม่ได้ โดยเฉพาะเชื่อไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องมีหนี้สินเงินกู้ จำนวน ๔๕ ล้านบาท จริง เชื่อไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องนำเงินกู้จำนวน ๔๕ ล้านบาทไปซื้อหุ้นบริษัท รอยัล ลานนา ทาวเวอร์ จำกัด จริง และเชื่อไม่ได้ว่า มีการโอนหนี้ของผู้ถูกร้องจำนวน ๔๕ ล้านบาท จากเจ้าหนี้เดิมที่เป็น กรรมการ ๓ คน ไปเป็นของ บริษัท เอ เอ เอส ออโต้ เซอร์วิส จำกัด จริง

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญลงมติด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ (องค์คณะตุลาการ จำนวน ๑๑ คน) ชี้ขาดว่า พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร ประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๘ ตอนที่ ๖๒ ก
วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๒